

SOTSIAALMINISTEERIUM

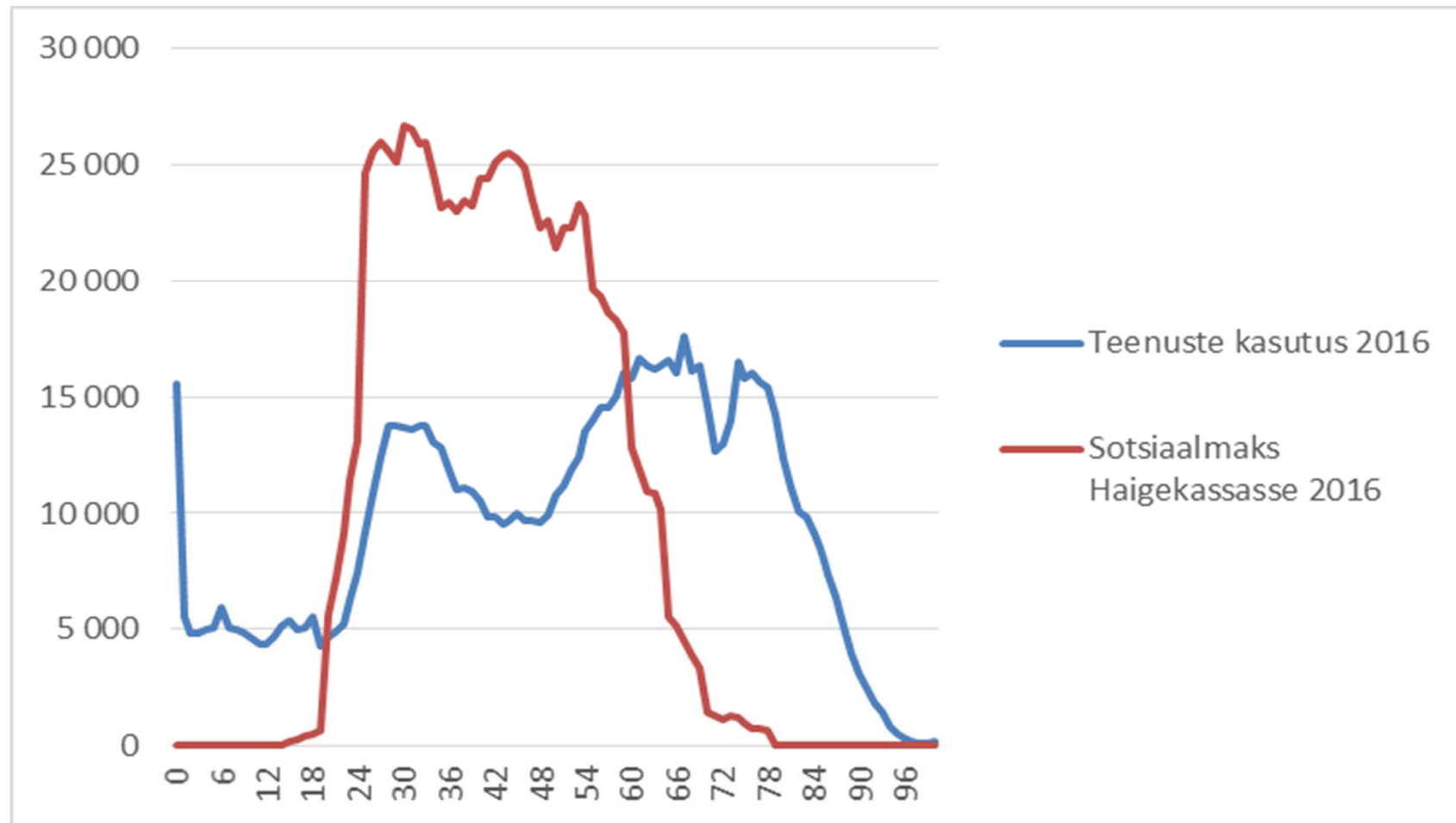
Lähiaja tervishoiupoliitilised muutused

Sotsiaalministeerium

6.09.2017

- 1. Tervishoiu rahastamine**
- 2. Muudatused Eesti Haigekassa juhtimises**
- 3. Muudatused täiendavas ravimihüvitises**

Haigekassast tasutud ravikindlustushüvitised ja sotsiaalmaks haigekassasse vanuserühmade lõikes, tuhandetes eurodes, 2016

Allikas: Eesti Haigekassa andmetel

Tervishoiu rahastamine

Haigekassa tulude ja kulude vahel süveneb puudujääk, mille põhjused on:

- Tööealise elanikkonna vähenemine (tulude vähenemine)
- Rahvastiku vananemine (kulude kasv)
- Raviteenuste üldisest kõrgem kulude kasv (uued ravivõimalused ja kiirem palgakasv)

Vabariigi Valitsus otsustas Eesti Haigekassa **rahastamise jätkusuutlikkuse tagamiseks** suurendada Eesti haigekassa tulubaasi, et

- ravikindlustuse tulubaas sõltuks vähem tööealise elanikkonna osakaalust ja panusest
- vanem elanikkond kasutab tervishoiuteenuseid rohkem ja nende tervishoiukulud moodustavad suure osa ravikindlustuse eelarvest

Eesti Haigekassa tulubaasi

laiendamine

23.04.2017 otsustas Vabariigi Valitsus riigi eelarvestrateegia 2018-2021 läbirääkimiste raames **Eesti Haigekassa tulubaasi laiendamise** ja otsustas täiendavalt panustada Eesti Haigekassa eelarvesse

2018. aastal 7%,

2019. aastal 10%,

2020. aastal 11%,

2021. aastal 12%

2022. aastal 13% mittetöötavate vanaduspensionäride pensionilt.

Tulubaasi laiendamine **on seotud teise Vabariigi Valitsuse otsusega** - tõhustada tervishoiusüsteemi toimimist ja viia teatud osa praegu riigieelarvest rahastatavaid teenuseid Eesti Haigekassa eelarvesse.

Vabariigi Valitsuse 16.03.2017 istungil otsustati, et Sotsiaalministeeriumil tuleb tervisesüsteemi rahastamise jätkusuutlikkuse tagamiseks koostöös

Rahandusministeeriumi ja Eesti Haigekassaga **töötada välja**

seadusemuudatuse ettepanekud tervishoiukulude konsolideerimiseks.

Tervishoiu tulude kasv

mln eurot	2018	2019	2020	2021	2022
EHK kinnitatud 4 aasta tulude prognoos	1170	1236	1298		
Uuendatud tulude prognoos	1187	1251	1318	1391	1460*
Positsiooni paranemise prognoos	17	15	20		
Lisanduvate tulude prognoos pensionäride eest (7%, 10%, 11%, 12%, 13%), sh	89	133	153	176	200*
teenuste konsolideerimine RE-st EHK-sse	55	87	100	100	100
Lisatulu tervishoidu	34	46	53	76	100

**Aasta 2022 on väljaspool prognoosi perioodi. Eeldame, et pensionite ja sotsiaalmaksu laekumine kasvab 5% aastas*

Tervishoiu kulude konsolideerimine

- Valdav osa tervishoiu kogukuludest rahastatakse läbi EHK (86%), kuid siiski rahastatakse täiendavalt riigieelarvest ka läbi Sotsiaalministeeriumi haldusala teatud teenuseid.
- **Ravikindlustuse tulubaasi kujunemine on selgete ja prognoositavate põhimõtetega.**
- **Sotsiaalministeeriumi eelarvest rahastatavate tervishoiuteenuste eelarve kujuneb läbi riigieelarve läbirääkimiste protsessi.**
- Tulenevalt tervishoiusüsteemi rahastamise killustatusest võivad tekkida ebaefektiivsused ja **võib kannatada patsientide optimaalne käsitlus.**
- Erinevad **osapooled keskenduvad** paratamatult ennekõike **enda poolt korraldatavatele ja rahastatavatele teenustele**, patsiendi ja ka tervishoiusüsteemi terviku vaate jääb tahaplaanile.

Eelnõu:

2018:

- Viljatusravi kulude hüvitamine
- Meremeeste kaug tervishoiuteenus
- Sügava puudega isikute hambaravi anesteesias
- Täiskasvanute hambaravi
- HIV konsiiliumi töö toetamine
- Täiendav ravimihüvitis

- Kiirabi
- Perearstide asendustasud

2019:

- HIVi ravimid
- Immuunpreparaatide soetamine
- Tuberkuloosiravimite soetamine
- Ravikindlustamata isikute vältimatu abi
- Antidoodid
- TAI teenused - tubakast loobumise nõustamise, mitteopiaatne institutsionaalne ravi alaealistele, kaksikdiagnoosiga patsientidele rehabilitatsiooni ja nõustamisteenuste pakkumine, ravikindlustuseta noorte seksuaalnõustamine

2020:

- Riikliku siirdamisasutuse ülesannete täitmise tagamine
- Residentuuri ja residentide töötasude rahastamise jagamine SoM ja EHK vahel

Kiirabi rahastamine (1)

Kiirabi rahastamine antakse üle Eesti Haigekassale alates 2018

Terviseametile jääb järelevalve ja osaliselt korralduslik funktsioon, sarnaselt teiste tervishoiuteenustega (nt tegevusload, kriisireguleerimine).

Lisaks korraldab Terviseamet koostööd kiirabibrigaadide ning politsei- ja päästeasutuste vahel, kuna see on tihedalt seotud kriisireguleerimisega.

Alates 2018

- Teenuse rahastamise sujuvamaks üleminekuks ning teenuse kättesaadavuse säilimise eesmärgil kehtivad Terviseameti ja kiirabibrigaadi pidajate vahel sõlmitud kiirabi osutamise halduslepingud oma tähtaja lõpuni, s.o kuni 2018. aasta 31. detsembrini.
- Kiirabi osutamise raamlepinguid 2018. aastaks ei muudeta (st lepingu sisu ei muudeta)
- Samadel tingimustel säilib ka kiirabi osutamise kvaliteeti, kättesaadavust ja/või efektiivsust suurendavate meetmete (väikesaared, telemeditsiiniline konsultatsioon jm) rahastamine.
- Seaduse alusel rahastab teenuseid Eesti Haigekassa, sisuline kontroll on Terviseametil

Kiirabi rahastamine (2)

Alates 2019

Haigekassa korraldab valiku ja sõlmib teenuse rahastamise lepingud kiirabibrigaadi pidajatega.

Nii nagu Terviseamet, hindab haigekassa kiirabi rahastamise lepingu sõlmimisel ja lepingu tähtaja üle otsustamisel:

- kas konkreetses teeninduspiirkonnas on vajadus kiirabi järele ning kuidas on tagatud selle kättesaadavus;
- milline on kiirabi osutamise kvaliteet ja tingimused;
- kas kiirabibrigaadi pidaja on jätkusuutlik ning kas kiirabibrigaadi pidaja on täitnud kiirabi osutamist reguleerivaid õigusakte nõuetekohaselt;
- milline on valdkonna eest vastutava ministri määratud kiirabibrigaadide arv, mida haigekassa eelarvest rahastatakse.
- riigi tervishoiupoliitika arengusuundi;
- varasemate kiirabi rahastamise lepingute või sellesarnaste lepingute nõuetekohast täitmist kiirabibrigaadi pidaja poolt;
- maksuvõlgnevuse olemasolu või puudumist ning kiirabibrigaadi pidaja üldist majanduslikku seisundit.

Eesti Haigekassa seaduses

- Lisatakse nõukogu pädevuse hulka kiirabi ja muude haigekassasse konsolideeritavate teenuste rahastamisega seotud ülesanded.
- Nõukogu vastutus on analoogne seni ravikindlustuse seadusest tulenevate muude ravi rahastamise lepingutega seotud kohustustega.
- Nõukogu kinnitab kiirabi rahastamiseks sõlmitava halduslepingu tingimuste hindamise alused.
- Kuna kiirabi korraldus ja rahastamine on sätestatud tervishoiuteenuste korraldamise seaduses, siis luuakse selle alusel ka uus volitusnorm valdkonna eest vastutava ministri määrusele, millega kehtestatakse kiirabi eest tasumise kord, kiirabibrigaadi pidajale makstava tasu arvestamise meetoodika ja kiirabi hind.

Eelnõu tagasiside

Tulubaasi laiendamine

- Eraldise arvestamise alused
- 3 mln täiendav ravimihüvitis seni lubatud lisaraha arvelt

Haigekassa reservid

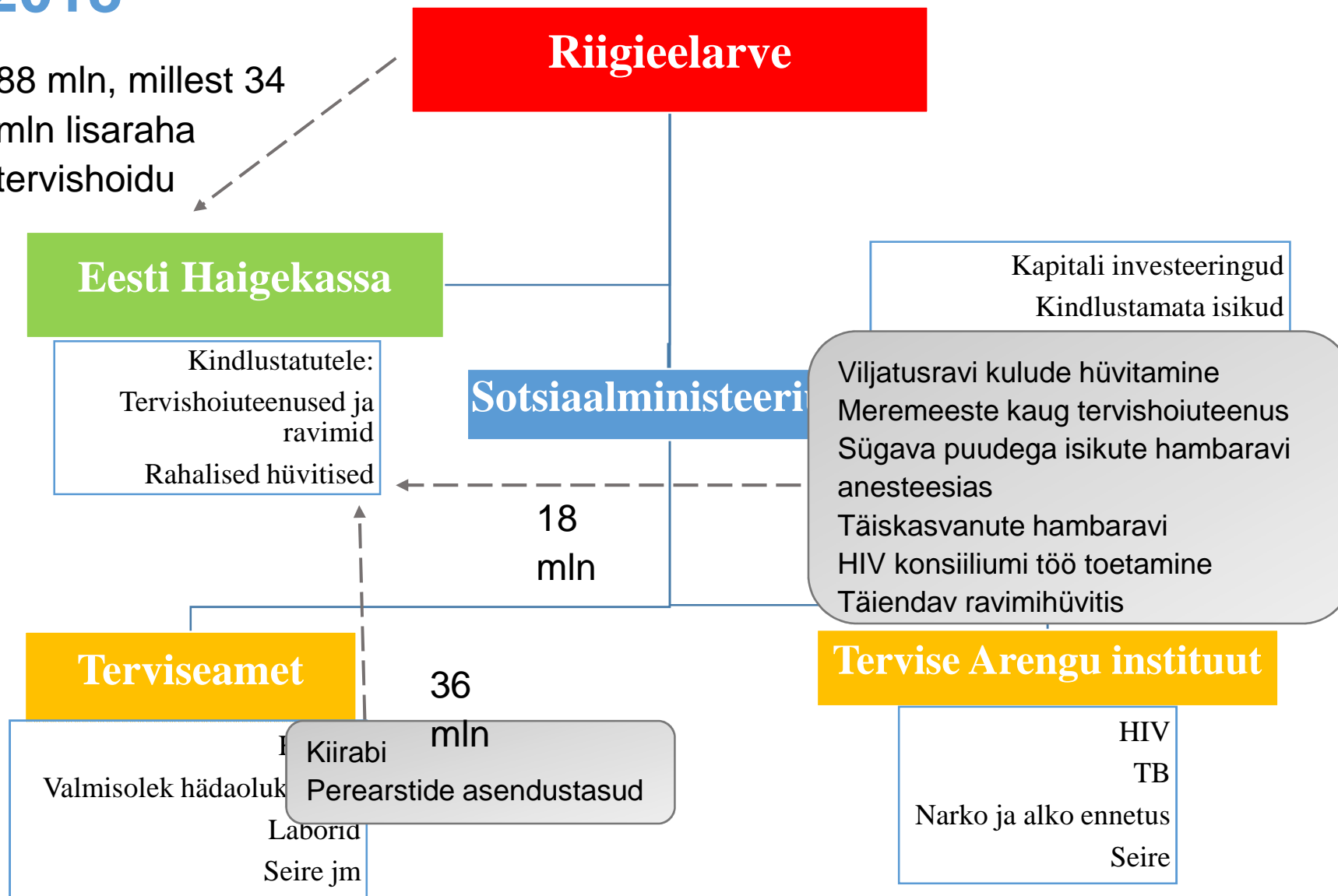
- Mitte laiendada reservikohustust uutele tuludele
- Vähendada reservi määrasid

Teenuste EHK-sse üle viimine

- Reguleerida vaid kohustused, mis antakse üle 2018 vs reguleerida kõik üle minevad kohustused
- Eelnõus ei ole arvestatud riigieelarvest üle antavate teenuste kulude kasvu
- HIV/AIDS ja kiirabi rahastust mitte üle viia
- Tervishoiu arendustegevuste rahastamine
- Anda SOM-ile õigus esitada TTL-i taotlusi
- Perearstide asendustasude rahastamise üleminek
- Viljatusravi rahastamine mitte rahalise hüvitisena
- Halduskoostöö seaduse muudatus seose riikliku siirdamiskeskuse rahastamise üleminekuga
- jm

2018

88 mln, millest 34 mln lisaraha tervishoidu

201

9

133 mln, millest
46 mln lisaraha
tervishoidu

Riigieelarve

Eesti Haigekassa

Kindlustatutele:
Tervishoiuteenused ja
ravimid
Rahalsed hüvitised

Sotsiaalministeerium

Kapitali investeeringud
Kindlustamata isikud

HIVi ravimid
immuunpreparaatide soetamine
ravikindlustamata isikute vältimatu abi
tuberkuloosiravimite soetamine

28
mln

Terviseamet

Kiirabi
Valmisolek hädaolukorraks
Laborid
Seire jm

0,14
mln

Antidoodid

0,23
mln

Tervise Arengu instituut

HIV
TB

tubakast loobumise nõustamise,
mitteopiaatne institutsionaalne ravi
alaealistele, kaksikdiagnoosiga
patsientidele rehabilitatsiooni ja
nõustamisteenuste pakkumine,
ravikindlustuseta noorte

202

0

153 mln, millest
53 mln lisaraha
tervishoidu

Eesti Haigekassa

Kindlustatutele:
Tervishoiuteenused ja ravimid
Rahalised hüvitised

Riigieelarve

Sotsiaalministeerium

13
mln

Kapitali investeeringud
Kindlustamata isikud

riikliku siirdamisasutuse ülesannete
täitmise tagamine
residentuuri ja residentide töötasude
rahastamise jagamine SoM ja EHK
vahel
tervis, HIV testimine

Terviseamet

Kiirabi
Valmisolek hädaolukorraks
Laborid
Seire jm

Tervise Arengu instituut

HIV
TB
Narko ja alko ennetus
Seire

Näide ajaloost

mln eurot	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tulud (SUVI2015)	1 003,4	1 059,8	1 133,0	1 203,7		
Kulud (SUVI2015)	1 012,5	1 061,1	1 133,9	1 203,7		
Positsioon (SUVI2015)	-9,1	-1,3	-0,9	0,0		
Tulud (KEVAD2016)	1 013,3	1 071,9	1 147,3	1 215,5	1 285,3	
Kulud (KEVAD2016)	1 012,5	1 061,1	1 133,9	1 203,7	1 277,8	
Positsioon (KEVAD2016)	0,8	10,8	13,4	11,8	7,5	
Tulud (RES2017-20)	1013,3	1073,2	1148,6	1216,8	1286,6	
Kulud (RES2017-20)	1012,5	1074,4	1149,2	1217,0	1291,1	
Positsioon (RES2017-20)	0,8	-1,2	-0,6	-0,2	-4,5	
Tulud (SUVI2016)	1026,2	1 094,5	1 169,9	1 236,0	1 298,1	
Kulud (SUVI2016)	1057,1	1 095,7	1 170,5	1 236,2	1 305,6	
Positsioon (SUVI2016)	-30,9	-1,2	-0,6	-0,2	-4,5	
Positsioon (RE2017)		-2,1	0	0	0	0
Tulud (KEVAD2017)		1 120,6	1 186,8	1 250,5	1 318,0	1 390,9
Kulud (KEVAD2017)		1 116,2	1 186,8	1 250,5	1 318,0	1 390,9
Positsioon (KEVAD2017)		4,4	0	0	0	0
Sotsiaalmaksuprognosi muutus						

Muudatused Eesti Haigekassa juhtimises

- Muudatusega kaasneb **Eesti Haigekassa rolli** ning ülesannete laienemine tervishoiu rahastamisel ja arendamisel
- Rahastatavate teenuste laienemine **suurendab vastustust teenuseid osutada** mitte ainult kindlustatutele, vaid **kogu elanikkonnale**
- **Muudatus eeldab EHK organisatsioonilise toimimise üle vaatamist, toetamaks enam** teenuste sisulist arendamist ning tervishoiuteenuste **järjepidevuse, integreerituse, kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamist.**
- Vajadus on **luua suurem selgus Eesti Haigekassa juhtimisorganite töös** ühelt poolt tervishoiu osapoolte paremaks ja süsteemsemaks kaasamiseks ning teiselt poolt tagada huvide konflikte välistavad otsustusprotsessid Eesti Haigekassa juhtimisorganites

Ettepanek muudatusteks Eesti Haigekassa nõukogus (1)

1. Nõukogu liikmete arvu vähendatakse 15-lt 7-le.
2. Nõukogu liikmeteks on ametikoha järgi
 - tervise- ja tööminister
 - rahandusminister
 - Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjoni esimees.
3. Vabariigi Valitsus nimetab oma korraldusega **Eesti Tööandjate Keskliidu ettepanekul kaks nõukogu liiget** ning **Eesti Ametiühingute Keskliidu** ja **Eesti Puuetega Inimeste Koja** ettepanekul mõlemast ühe nõukogu liikme.
4. Huvide konflikti ennetamiseks kehtestatakse Vabariigi Valitsuse nimetatud nõukogu liikmele täiendavad

Ettepanek muudatusteks Eesti Haigekassa nõukogus (2)

5. Nõukogu liikmeks võib nimetada isiku:

1) kellel on nõukogu liikme kohustuste täitmiseks **vajalikud teadmised ja laitmatu reputatsioon**

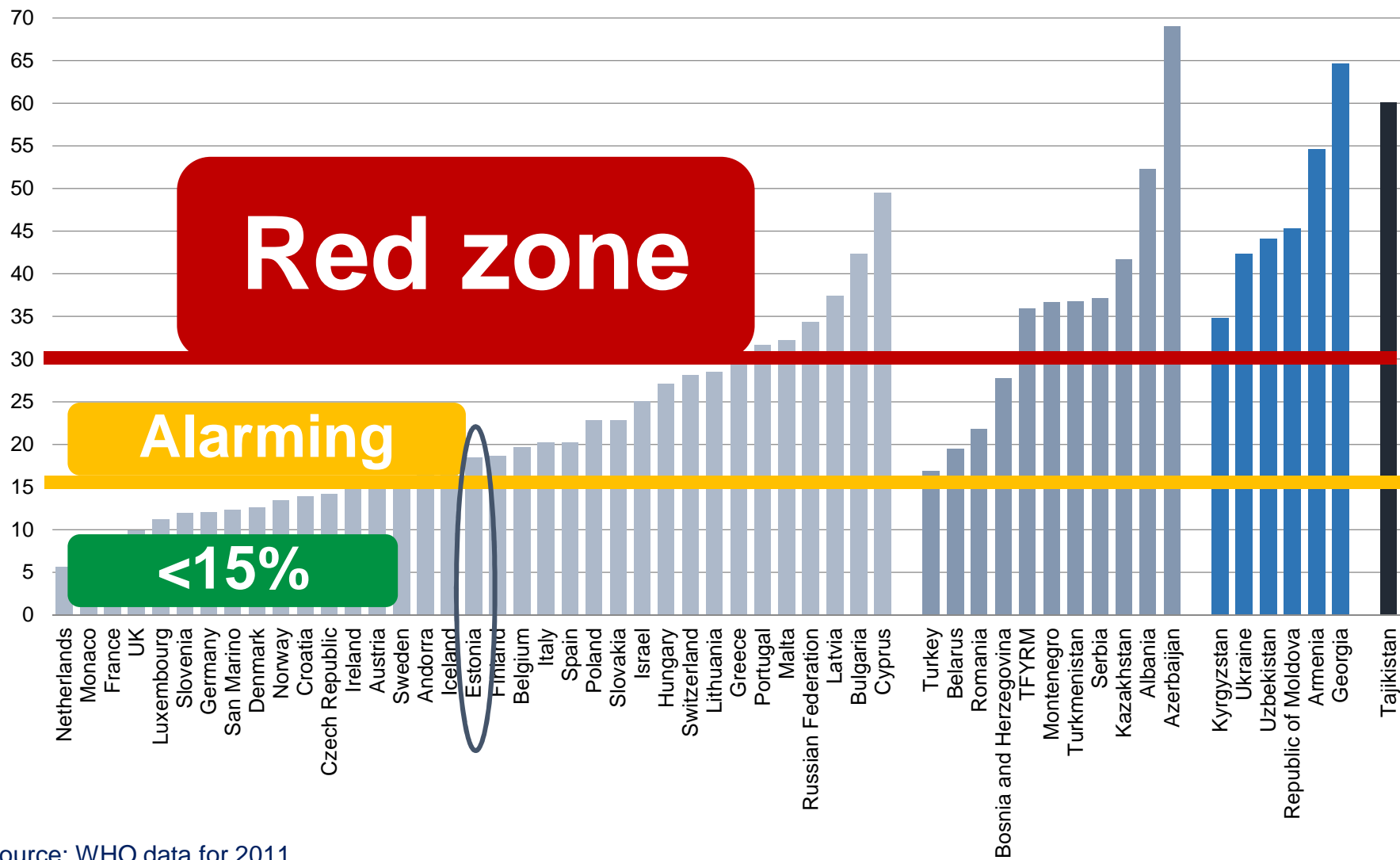
2) kelle majandus- ja kutsetegevus **ei ole seotud tervishoiuteenuse osutajaga ega ravimi käitlemise tegevusluba omava või meditsiinitehnoloogia tootmise või müümisega tegeleva isikuga**, kui see võib mõjutada tema sõltumatust või erapooletust

3) kes **ei kuulu nende tegevusalade esindusorganisatsiooni juhtorganisse.**

6. Tervisesektori kõigi osapoolte ühetaoline kaasamine hakkab toimuma nõukogu juurde moodustatava **alalise komisjoni** kaudu haigekassa ja riikliku **ravikindlustuse strateegilist arengut puudutavas küsimuste arutamiseks ning**

Omaosaluse koormus tervishoiu kogukuludes

2012- 20,6%; 2015 - 22,7%, RTA-s maksimumpiir 25%

Source: WHO data for 2011

Soodusravimite kompenseerimisreeglid (hetkel kehtivad)

50% soodusmäär

100% soodusmäär

Patsient tasub:

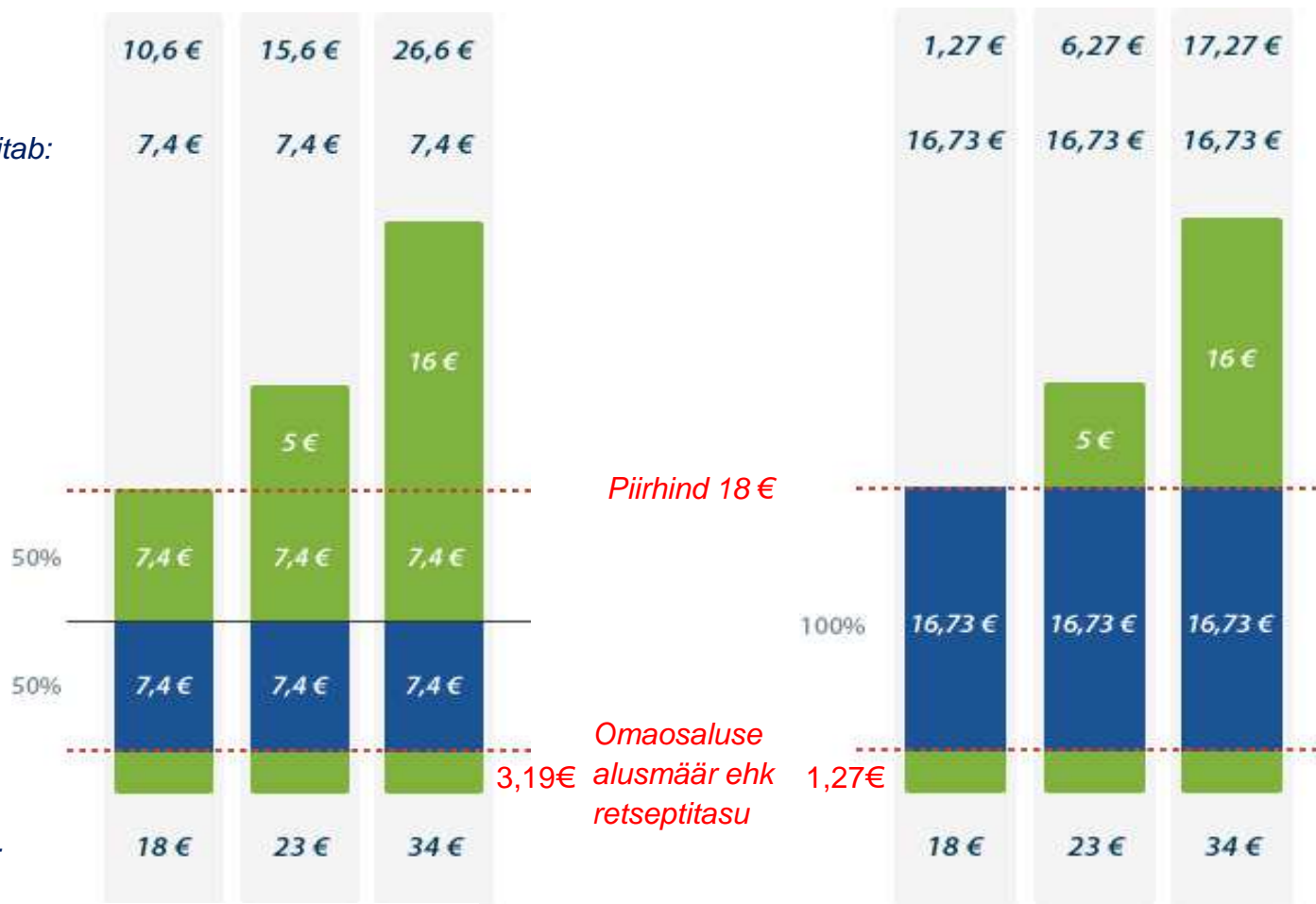
10,6 € 15,6 € 26,6 €

1,27 € 6,27 € 17,27 €

Haigekassa hüvitab:

7,4 € 7,4 € 7,4 €

16,73 € 16,73 € 16,73 €

Piirhind 18 €

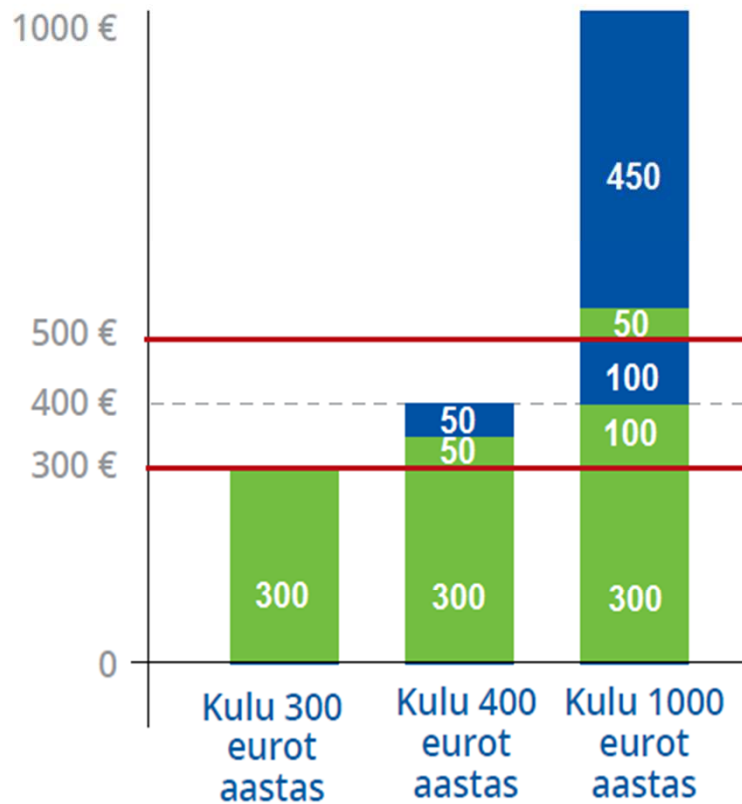
Omaosaluse alusmäär ehk retseptitasu
3,19€ 1,27€

■ Tasub haigekassa ■ Tasub patsient

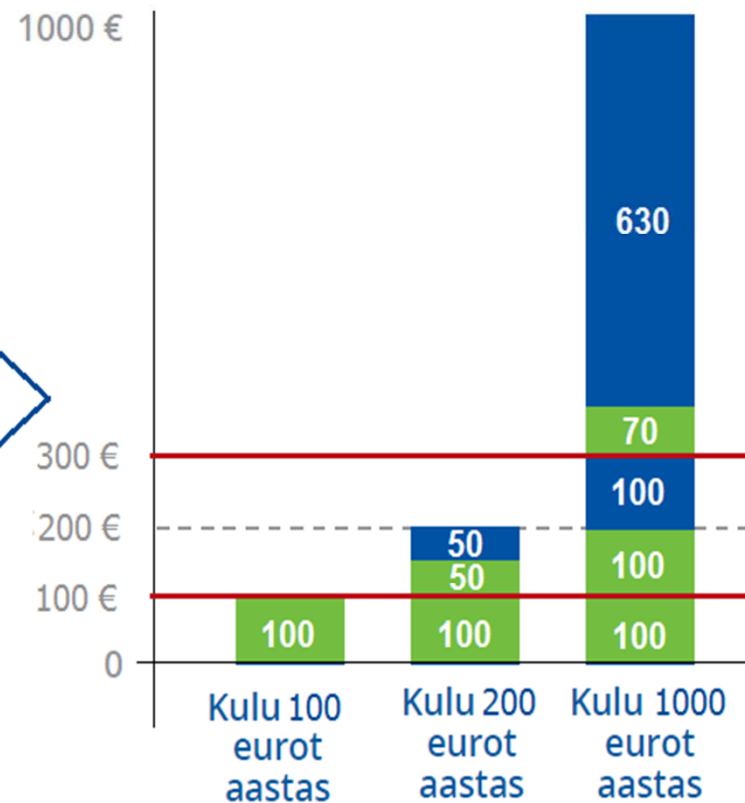
75 ja 90% soodusmäära korral retseptitasu 1,27€

Täiendava ravimihüvitise maksmise süsteem (hetkel kehtiv vs uus)

Kulud soodus-ravimitele aastas

Kulud soodus-ravimitele aastas

■ Tasub haigekassa ■ Tasub patsient

Ettepanek nr 1: Muuta soodusravimite kompenseerimisreegleid ja täiendava ravimihüvitise maksmise korda

1. Täiendavat ravimihüvitist 100-300€ pealt hüvitatakse 50% ja 300€ ületavast osast 90%.
2. Arvestada täiendava ravimihüvitise alussumma sisse retsepti omaosaluse alusmäär.
3. Ühtlustada retsepti omaosaluse alusmäär (retseptitasu) – ühtne määr 2,5 €.
4. Muuta täiendava ravimihüvitise administreerimise skeem automaatseks apteekides ravimi väljaostu hetkel toimivaks skeemiks.

Ettepanek nr 2: Anda soodusravimite loeteluga seotud kõik korralduslikud ülesanded üle EHK- le alates 2018. aastast

Ülesannete üleandmisel hakkab EHK:

- 1) tegelema soodusravimite hinnakokkulepete sõlmimise ja muutmisega
- 2) arvutama soodusravimite piirhindu
- 3) menetlema soodusravimite loetelu taotlusi
- 4) koordineerima ja juhtima ravimikomisjoni tööd.

Ettepanek nr 3: Anda ravimihangetega seotud korralduslikud ülesanded EHK-le alates 2019. aastast

Ülesannete üleandmisel EHK vastutab:

- asjakohaste komisjonide töö korraldamise (antiretroviirusravimid, tuberkuloosiravimid) eest.
- enne riigihangete välja kuulutamist turu-uuringute läbiviimise eest, sealhulgas läbirääkimised ravimitootjatega toodete kättesaadavuse, mahtude ja hinnatasemete osas.
- hankemenetluste korraldamise eest, sealhulgas hankedokumentide, protokollide ja otsuste käskkirjade koostamine, riigihangete registris riigihangete menetlemine ja päringutele vastamine.

Ajakava

Tegevus	Tähtaeg
Tervishoiu rahastamine	
Eelnõu Vabariigi Valitsusele	septembri I pool
Eelnõu esitamine RK-le enne riigieelarvet	hiljemalt septembri lõpp
Menetlemine riigieelarves	oktoober-detsember
Täiendava ravimihüvitis	
Eelnõu esitamine justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks	septembri I pool
Eelnõu Vabariigi Valitsusele	september
Eelnõu esitamine RK-le enne riigieelarvet	hiljemalt septembri lõpp
Menetlemine riigieelarves	oktoober-detsember
Ettepanekud Eesti Haigekassa nõukogu muudatusteks	
Eelnõu tagasiside tähtaeg	15. september
Eelnõu Vabariigi Valitsusele	sügis 2017

Muud olulised teemad

- Vastutuskindlustus
- Nn välisarstide eelnõu
- Haiglavõrgu arengukava

SOTSIAALMINISTEERIUM

Aitäh!